

Titulació	Tipus	Curs
Educació social	OT	3
Educació social	OT	4
Pedagogia	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Laborda Molla

Correu electrònic: cristina.laborda@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisites

En aquesta assignatura no hi ha prerequisites.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de les següents mencions:

- Menció en "Orientació educativa" de la titulació de Pedagogia.
- Menció en "Educació de nens i joves" de la titulació d'Educació Social.

Al ser una assignatura optativa de les titulacions de Pedagogia i Educació Social, està oberta a l'estudiantat d'ambdues titulacions que la vulguin cursar.

En el marc de la societat actual, cada cop més diversa i plural, es fa necessari que els i les professionals de l'educació tinguin competències que els facilitin claus pedagògiques per donar resposta a les necessitats educatives de col·lectius diversos.

Els objectius formatius a assolir són:

1. Promoure la inclusió educativa com un referent indispensable en la societat actual
2. Treballar els valors pròpis d'una educació sensible a la creixent diversitat cultural actual.
3. Dissenyar i aplicar processos educatius que responguin a les característiques i necessitats de col·lectius heterogenis, tant a nivell individual com social i cultural.

Competències

Educació social

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

Pedagogia

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen situacions i propostes educatives i formatives.
- Desenvolupar i coordinar intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats específiques, en situacions de desigualtat o discriminació per raó de gènere, classe, ètnia, edat i/o religió.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir valors i actituds de respecte cap als diversos mitjans socials i culturals que són propis de les nostres societats contemporànies.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
4. Comprendre les característiques i condicionaments que conformen les propostes educatives en contextos de diversitat.
5. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
6. Dissenyar i executar accions educatives de prevenció d'actituds i actuacions de discriminació.
7. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
8. Identificar i valorar la multiplicitat de referents històrics, socials, polítics i legals propis de l'educació inclusiva.
9. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
10. Planificar i desenvolupar intervencions educatives amb persones i col·lectius diversos.
11. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
12. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
13. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
14. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
15. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
16. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.

Continguts

1. Principis de la diversitat

- 1.1. La inclusió com a marc de referència global
- 1.2. L'apoderament
- 1.3. L'autodeterminació
- 1.4. La participació activa
2. Referents per a l'acció socioeducativa en la diversitat
 - 2.1. Model de la pedagogia social comunitària
 - 2.2. Model socioecològic: enfocament integral
 - 2.3. Model multidimensional de la qualitat de vida
3. L'educació davant el cas concret de la discapacitat
 - 3.1. La nova visió de la discapacitat: Model de discapacitat social
 - 3.2. La prioritització d'aprenentatges en el desenvolupament curricular.
4. L'educació davant altres tipus de diversitat
 - 4.1. Aproximacions epistemològiques de diversitat sociocultural: etnocentrisme i alteritat
 - 4.2. La construcció social del gènere
 - 4.3. Marc normatiu i referencial
 - 4.4. Interculturalitat, gènere i cohesió social: elements bàsics per consolidar l'educació intercultural des de la interseccionalitat
 - 4.5. Pràctiques educatives de referència

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions del professorat, presentacions de l'estudiantat i activitats de classe (ex. anàlisi de casos)	45	1,8	1, 4, 6, 8, 10
Tipus: Supervisades			
Treball no presencial amb pautes i guies	30	1,2	6, 10
Tipus: Autònomes			
Treball propi de l'estudiantat	75	3	1, 10

El procés d'ensenyament-aprenentatge es desenvoluparà a l'aula, contant en tot moment amb l'aportació i implicació de l'estudiantat.

Activitat Presencial: (45 h)

- Exposicions teòriques del professorat dels punts temàtics més rellevants amb la participació oberta i activa dels estudiants.
- Presentacions dels estudiants, activitats d'aula (estudi de casos, visionat i debat de vídeos), treballs grupals i reflexions sobre articles d'actualitat

Activitat Supervisada (30 h):

- Treball no presencial, dirigit, a partir de pautes i guies donades pel professorat.

Activitat Autònoma (75 h):

- Treball propi de l'estudiantat per adquirir i aprofundir en els coneixements i competències pròpies de l'assignatura.

Activitat Avaluativa (10 h):

- Treball per avaluar el grau d'assoliment de les competències treballades.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1: Treball pràctic amb temàtica de lliure elecció (escrit i grupal)	30%	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12
EV2: Presentació grupal a classe del col·lectiu estudiat (oral i individual)	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16
EV3: Prova Escrita (individual)	50%	0	0	1, 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 15, 16

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació, i en les dates que s'exposen.

Activitat d'Avaluació		% de la nota
13/01/26	EV3: Prova pràctica dels continguts més rellevants (escrit i individual)	50%
18/11/25	EV 1: Treball de caràcter pràctic amb temàtica de lliure elecció (escrit i grupal)	30%
14 i 21/10/25	EV 3: Presentació i defensa a classe de part del treball (oral i individual)	20%

Es farà la mitjana a partir d'una puntuació de 5 en cada activitat d'avaluació. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5. Cal presentar totes les evidències d'avaluació per aprovar l'assignatura.

Els resultats de cadascuna de les avaluacions es publicaran al campus virtual en el termini màxim de 20 dies després de la seva realització, i s'haurà d'oferir una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

L'estudiant que durant el curs hagi fet un seguiment adequat de l'assignatura i, tot i això, tingui algun aspecte no assolit, tindrà l'oportunitat de poder superar la matèria repetint l'activitat no superada.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'alumnat mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció, i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor/a considera que no compleix aquests requisits.

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar un 0 en la valoració de l'activitat.

D'acord amb la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball o prova escrita es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com grupal (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, les professores consideren que un/a alumne/a està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant tindrà suspesa l'assignatura.

Avaluació única

Aquesta assignatura contempla la modalitat d'avaluació única, que serà individual per totes les activitats. Cal presentar les mateixes activitats avaluatives que en l'avaluació continuada, el 13/01/26. La reavaluació serà el 27/01/26, i consistirà a repetir l'activitat no superada. Tant per la revisió de la qualificació final, com per la recuperació, s'aplicarà el mateix sistema que per l'avaluació continuada (publicació de qualificacions en un termini màxim de 20 dies, i després tutoria de revisió).

Aquesta assignatura no contempla la possibilitat de prova de síntesi.

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Associació Catalana de Municipis (2016). Els Plans d'Inclusió Social. Concepte i guia d'elaboració, implementació i avaluació. Disponible a:

http://www.acm.cat/sites/default/files/manual_uploads/acm/els_plans_dinclusio_social.pdf

Arellano, A. y Peralta, F. (2013). Autodeterminación de las personas con discapacidad intelectual como objetivo educativo y derecho básico: estado de la cuestión. *Revista Española de Discapacidad*, 1 (1), 97-117. doi: <http://dx.doi.org/10.5569/2340-5104.01.01.05z>

- Aznar, A. i González Castañón, D. (2012) Evoluciones y resistencias en los procesos de cambio institucional: desarrollo de un modelo de análisis e intervención. *Psicología, Conocimiento y Sociedad* 2(1), 149-169. <http://www.redalyc.org/pdf/4758/475847407007.pdf>
- Becerra, M. T., Lucero, M., i Montanero, M. (2017). ¿Cómo ayudan los compañeros de trabajo a los empleados con discapacidad intelectual? Una experiencia de coaching laboral en empleo con apoyo. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía* 28(1), 51-71. DOI: 10.5944/reop.vol.28.num.1.2017.19358
- Besalú, X. (2016). *No som aquí per rendir-nos: La pulsio ètica de la pedagogia*. Capellades: Rosa Sensat.
- Bronfenbrenner, U. (1987). *Ecología del desarrollo humano. Cognición y desarrollo humano*. Barcelona: Paidós. <http://psicopedagogosrioiv.com.ar/wordpress%20colegio/wp-content/uploads/2017/07/la-ecologia-del-desarrollo->
- Caninas, J. i Carbonell, F. (2008). *Educació i conflictes interculturals: primun non nocere (Sobre tot no fer mal)*. Vic i Barcelona: Eumo Editorial i Fundació Jaume Bofill. Disponible a: <http://www.fbofill.cat/sites/default/files/474.pdf>
- COCEMFE i àrea de desenvolupament social i econòmic de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (2017). *Estratègia metropolitana per al desenvolupament del model social de la discapacitat. Guió d'implantació dels plans d'accessibilitat*. <https://docs.amb.cat/alfresco/api/-default-/public/alfresco/versions/1/nodes/6a339d5c-c13e-4ad2-a245-dde4090c>
- Consell d'Europa (2008). Libro Blanco sobre el diálogo intercultural. Vivir juntos con igual dignidad. Estrasburg. Disponible a: https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/Source/Pub_White_Paper/WhitePaper_ID_SpanishVersion.pdf
- DINCAT. Autogestors i autorepresentació. http://www.dincat.cat/ca/autogestors-i-autorepresentacio_13139
- Echeita, G. i Ainscow, M. (2011). La educación inclusiva como derecho. Marco de referencia y pautas de acción para el desarrollo de una revolución pendiente. *Tejuelo*, 12, 26-46. Disponible a: <https://mascvuex.unex.es/revistas/index.php/tejuelo/article/view/2497>
- Essomba, M. A. (2009). *Liderar escuelas interculturales e inclusivas: equipos directivos y profesorado ante la diversidad cultural y la inmigración*. Barcelona: Graó.
- European Union Agency for Fundamental Rights (2012). *Choice and control: the right to independent living experiences of persons with intellectual disabilities and persons with mental health problems in nine EU Member States*. Disponible a: <https://fra.europa.eu/en/publication/2010/fundamental-rights-persons-intellectual-disabilities-and-persons-mental>
- Fantova, F. (2016). Políticas sociales: comunidad 4.0. <http://fantova.net/?p=1447>
- Fonseca, J. i Maiztegui-Oñate, C. (2017). Elementos facilitadores y barreras para la participación en proyectos comunitarios: un estudio de caso con población adolescente. *Pedagogía Social. Revista interuniversitaria*, 29, 157-170. Disponible a: <https://recyt.fecyt.es/index.php/PSRI/article/viewFile/54504/33117>
- Generalitat de Catalunya. Dept. de Benestar Social i Família. (2015). *Document marc del programa per al desenvolupament de plans locals per a la inclusió social*. Col·lecció eines 19. <http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/08publicacions/coleccions/eines/ei>

Programari

No hi ha programari específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	4	Català	primer quadrimestre	matí-mixt